

TÁC ĐỘNG CỦA KIẾT QUỆ TÀI CHÍNH ĐẾN QUẢN TRỊ LỢI NHUẬN: NGHIÊN CỨU THỰC NGHIỆM TẠI VIỆT NAM

Impact of financial distress on earnings management: an experimental study in Vietnam

VŨ THỊ LOAN
NGUYỄN THỊ PHƯƠNG THẢO

Nghiên cứu này được tiến hành nhằm phân tích tác động của tình trạng kiệt quệ tài chính đến hành vi quản trị lợi nhuận của doanh nghiệp trên cả hai khía cạnh là quản trị lợi nhuận thực tế và quản trị lợi nhuận dồn tích tại Việt Nam. Sử dụng dữ liệu trong giai đoạn 2015 - 2022 từ 200 công ty niêm yết trên Sở Giao dịch chứng khoán Hà Nội và Thành phố Hồ Chí Minh, kiệt quệ tài chính đã được đo lường bằng mô hình Z"-score. Kết quả nghiên cứu cho thấy, doanh nghiệp càng gặp khó khăn tài chính, càng có xu hướng sử dụng quản trị lợi nhuận thực tế nhiều hơn quản trị lợi nhuận dồn tích. Nghiên cứu cũng cho thấy ở các doanh nghiệp có tài chính lành mạnh thì mức độ quản trị lợi nhuận dồn tích càng cao.

Từ khóa: quản trị lợi nhuận dồn tích, quản trị lợi nhuận thực tế, mô hình Z"-score, công ty niêm yết.

This study analyzes the impact of a business's financial distress on earnings management behavior in both aspects of real earnings management and accrual-based earnings management in Vietnam. Using data for 2015-2022 from 200 companies listed on two Stock Exchanges in Hanoi and Ho Chi Minh City, financial distress is measured using the Z"-score model. Research analysis results show that the more financially difficult a business is, the more it tends to use accrual-based earnings management rather than real earnings management management. The study also indicates that healthy and financially distressed firms manage their earnings, but the level of real earnings management in a healthy financial business can be higher.

Keywords: accrual-based earnings management, real earnings management, Z"-score model, listed firm.

1. Giới thiệu

Quản trị lợi nhuận là hành vi mà nhà quản lý sử dụng linh hoạt các phương pháp ghi chép và báo cáo kế toán nhằm điều chỉnh tăng (giảm) kết quả hoạt động trong báo cáo tài chính phục vụ cho những mục đích cụ thể và có thể gây ra những đánh giá sai về tình hình của doanh nghiệp (Schipper, 1989; Levitt, 1998). Nếu không vi phạm các nguyên tắc và chuẩn mực kế

toán, quản trị lợi nhuận giúp nhà quản trị có được hình ảnh khả quan về tài chính của doanh nghiệp, từ đó có thể gặp thuận lợi hơn trong hoạt động huy động vốn hay mở rộng kinh doanh. Tuy nhiên, quản trị lợi nhuận có thể làm ảnh hưởng tới lợi ích cổ đông và suy giảm niềm tin của các nhà đầu

Vũ Thị Loan, TS.; Nguyễn Thị Phương Thảo,
Trường đại học Kinh tế, Đại học Quốc gia Hà Nội.